

proměněn, takže okamžitě rozdá polovinu svého majetku chudým. Na to se Ježíš sám pozve do jeho domu. Když se farizeové rozčilují, že se stýká s hříšníkem, odpoví jim: „Dnes přišla do tohoto domu spása. Vždyť i on je potomek Abrahámův. Syn člověka přišel hledat a zachránit, co zahynulo (Lk 19,9n).

Anselm Grün – Víra, naděje a láska

Morální proměna je touhou odpovědět na Pánovu lásku celým svým bytím, i s vědomím své vlastní křehkosti. Zřetelně se to odráží v evangelijním úryvku o Zacheovi (srov. Lk 19,1-10). Poté, co celník pohostí Ježíše ve svém domě, úplně se změní: rozhodne se darovat polovinu svého majetku chudým a vše čtyřnásobně vrátit těm, které okradl. Snaha o lepší chování, která vychází z přijetí Ježíše do našeho života, pramení z vděčnosti za nezasloužené zakoušenou Pánovu blízkost. (Sacramentum caritatis 82)

365 dní s Benediktem XVI.

Jericho je považováno za jedno z nejstarších měst na světě s kontinuálním osídlením. Historie osídlení sahá snad až do období 9000 let př. Kr.

Jericho se nachází na území Judska, je v místě oázy v údolí řeky Jordánu.

Město Jericho leží asi o 1000 m níže než Jeruzalém, tj. 200 m pod hladinou moře. Tato dvě města byla od sebe vzdálena přibližně 27 km. Král Herodes zde měl vystavěn nádherný palác, který mu sloužil za zimní sídlo. Město se nacházelo v bohaté zemědělské oblasti, jež byla proslulá výsadbou palem. Již ve SZ město neslo pojmenování „město palem“ (Dt 34,3; Sdc 1,16; 3,13; 2 Kron 28,15). Jericho bylo kněžským městem. Když přišla řada na chrámovou službu některého kněze nebo levity, musel se zdržet v Jeruzalémě osm dní.

V době Ježíšově byla v Jerichu celnice (Lk 19,1).

Jericho je zmíněno 7krát v Novém zákoně: v souvislosti s uzdravením slepce (Mt 20,29; Mk 10,46/dvakrát; Lk 18,35), dále pak ve spojitosti se Zacheem (Lk 19,1) a nakonec v Žid 11,30, kde je připomínána událost pádu tohoto města (srov. Joz 6).

(z knihy Petra Karase – Boží slovo na každý den)

Další texty v týdnu

Po: Řím 11,29-36; Lk 14,12-14

Út: Řím 12,5-16a; Lk 14,15-24

St: Řím 13,8-10; Lk 14,25-33

Čt: Řím 14,7-12; Lk 15,1-10

Pá: Řím 15,14-21; Lk 16,1-8

So: Ez 47,1-2.8-9.12; 1Kor 3,9c-11.16-17;

Jan 2,13-22

Uvedené knihy je možné zakoupit na adrese www.ikarmel.cz

Prameny, odkazy

Luke T. Johnson – Evangelium podle Lukáše – Sacra pagina; Paul-Gerhard Müller – Evangelium sv. Lukáše – Malý stuttgartský komentář; Misál na každý den liturgického roku; Průvodce životem – Lukáš (Luxpress); Angelo Scarano – www.pastorace.cz; Petr Mareček – www.biblickedilo.cz

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze ve spolupráci s Karmelitánským nakladatelstvím jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti.

Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

biblický program brněnské diecéze 2010 - 2013

www.vezmiacti.cz

31. neděle v mezidobí – cyklus C

3. listopadu 2013

¹Ježíš vešel do Jericha a procházel jím. ²Byl tam jistý člověk, jmenoval se Zacheus. Byl to vrchní celník, velmi bohatý. ³Rád by uviděl Ježíše, jak vypadá, ale nemohl, protože tam bylo plno lidí a on byl malé postavy. ⁴Běžel napřed a vylezl na fíkovník, aby ho uviděl, protože tudy měl procházet. ⁵Když Ježíš přišel k tomu místu, podíval se nahoru a řekl mu: „Zachee, pojď rychle dolů: dnes musím zůstat v tvém domě.“ ⁶On rychle slezl dolů a s radostí ho přijal. ⁷Všichni, jakmile to uviděli, reptali a říkali: „Vešel jako host k hříšníkovi!“ ⁸Zacheus se zastavil a řekl Pánu: „Polovici svého majetku, Pane, dám chudým, a jestli jsem někoho o něco ošidil, nahradím mu to čtyřnásobně!“ ⁹Ježíš mu řekl: „Dnes přišla do tohoto domu spása. Vždyť i on je potomek Abrahámův. ¹⁰Syn člověka přišel hledat a zachránit, co zahynulo.“

Lk 19,1-10

Úvod k meditaci

Ježíš znovu nedbá na řeči a pomluvy lidí a navzdory celému zástupu zachraňuje jediného hříšníka. *Dnes musím zůstat ve tvém domě, říká Zacheovi. Každý můžeme přijmout tuto větu sám pro sebe, jako by i mně Pán říkal: Právě dnes chci vejít do tvého srdce!*

Výklad biblického textu

Kontext: Předchází příběh – uzdravení slepého (Bartimea) – je také situovaný k Jerichu a uvádějí ho všichni synoptikové (Mt 20,17-19; Mk 10,32-34; Lk 18,35-43). V nedělním cyklu C se toto uzdravení neuvádí (je v cyklu B v markovské verzi). U Matouše a Marka po uzdravení Bartimea už následuje dlouho připravovaný vstup do Jeruzaléma. Lukáš ještě zařazuje událost z dnešního evangelia – obrácení Zachea – a podobenství o hřivnách. Příběh Zacheův opět ukazuje, že Ježíš přišel hledat a zachránit to, co zahynulo (Lk 18,10 a na řadě dalších míst).

2 Byl to vrchní celník: Lukáš jej nazývá jako *architelónés* tedy *šéf celníků*. V kralickém překladu je často uváděn termín *publikán* pocházející z latinského *publicanus*, tedy člověk zapojený ve veřejné služby pro římské impérium, někdo, kdo mohl manipulovat s veřejnými prostředky. Některé české překlady (Bible 21 a Slovo na cestu) se přiklonily k překladu *výběřčí daní*. Římané na financování provozu své velké říše vybírali od všech podrobených národů vysoké daně. Židé se tomuto placení vzpírali nejen proto, že se z jejich prostředků budovala cizí nadvláda, ale i z toho důvodu, že to bylo spojené s oficiálním kultem římských pohanských bohů. Přesto byli nuceni platit. Výběřčí daní – tzv. celníci – patřili tedy v Izraeli k nejméně populárním lidem. Židé, kteří se rozhodli pracovat pro Řím, byli považováni za zrádce. Kromě toho se obecně vědělo, že výběřčí daní se i nespravedlivě obohacovali. Není pak překvapení, že byli lidé pobouřeni Ježíšovou návštěvou u Zachea.

**Týden
s Božím
slovem**

1. čtení:
Mdr 11,22-12,2;

2. čtení:
2Sol 1,11-2,2

Evangelium:
Lk 19,1-10

Srovnání:
*Lk 5,30; 15,2;
Nu 5,6-7; 2
Sam 12,6;
Mt 21,31;
Lk 15,6.9.24.32*

3 Rád by uviděl Ježíše, jak vypadá: Zacheus usiluje o to, aby uviděl Ježíše, a přitom netuší, že on sám je hledán a zachraňován Ježíšem.

4 Běžel napřed a vylezl na fíkovník: Přestože je mocný a má určité postavení, tedy má *podporu mocných*, v této situaci je neschopný se *prosadit* přes dav: je jednoznačným outsiderem, který v očích druhých není malý jen svojí postavou – jako hříšník je vnímán jako ten, kdo vypadl z *domu spásy*. Je mimo okruh *slušných a spravedlivých*. Z toho důvodu musí vylézt na strom (on jako bohatý celník, jaké ztrapnění se!), aby navázal anonymní, ale přesto očima bezprostřední kontakt s Ježíšem.

5 Dnes musím zůstat v tvém domě: Najednou se *karty obrací*: Ježíš se ujme iniciativy, prolomí anonymitu a obrací se právě na Zachea, osloví ho jménem, aby s ním navázal zcela osobní kontakt. Lidská svoboda (hledání Zacheovo) se tak skloubí s Ježíšovým zájmem o člověka (*dnes musím zůstat v tvém domě*). Tento celník už přestává být outsiderem a jeho vlastní dům, dům hříšníka, se stane domem spásy (v. 9).

6 a s radostí ho přijal: Zacheus odpovídá okamžitě, je zasažen Ježíšovou přítomností. Nevytkl mu jeho hříchy, ani mu nedal žádné konkrétní pokyny. Jeho pouhá přítomnost stačila, aby vyvolala tak radikální změnu. Přijímá ho nikoli s pýchou (jeho kajícínost se ukáže ve verši 8), ale s radostí, tedy z hloubi nitra.

7 Vešel jako host k hříšníkovi: Lidé – dav – Ježíše kritizují: přijmout pozvání od toho, který zbohatl nepoctivým způsobem, bylo považováno za spoluúčast na jeho hříších, proto se vůči těmto lidem praktikoval *ostrakismus* (oddělení, separace) vyjadřující pohrdání. Ježíš se ale nenechá manipulovat veřejným míněním, Ježíš je *silnější než hřích*, proto si může dovolit mít společenství s hříšníkem: on tím není znečištěn, Zacheus je však očištěn! Tento ztracený syn Abrahámův se stal *nalezeným synem*. Krásným detailem je samo jméno *Zacheus*: Znamená *nevinný* nebo *čistý*. Ten, který je pokládán od lidí za nečistého, za veřejného hříšníka, se nakonec – po setkání s Ježíšem – objevuje jako čistý: Bůh ospravedlňuje.

8 Polovici svého majetku, Pane, dám chudým, a jestli jsem někoho o něco ošidil, nahradím mu to čtyřnásobně: Zacheus dá více, než mu Zákon ukládá (náhrada škody plus pětina z hodnoty zcizeného ještě navíc): *Plně to nahradí a nad to přidá pětinu. Dá to tomu, čí to je, v den své oběti za vinu* (Lv 5,24). Zacheus ale nedává jen pětinu navíc, ale celkově čtyřnásobek hodnoty!

9 Ježíš mu řekl: „Dnes přišla do tohoto domu spása. Vždyť i on je potomek Abrahámův“: Ježíš přišel pro všechny a spása se nabízí i těm, které mnozí (možná i my) odepisují. Ukazuje to Ježíš proti všem i v dnešním setkání se Zacheem, najdeme obdobné doklady i jinde: *Anděl jim řekl: „Nebojte se, hle, zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všecken lid“* (Lk 2,10). *Kristus Ježíš přišel na svět, aby zachránil hříšníky. Já k nim patřím na prvním místě* (1 Tim 1,15). Ježíš označuje Zachea jako *syna Abraháмова*. Nečiní to pouze proto, že z etnického hlediska náleží Zacheus k vyvolenému Božím lidu, nýbrž i proto, že toto *synovství* je nyní realizováno především přilnutím k Ježíšovi, který přivádí k završení a dokonání Abrahámovy naděje a očekávání. Víra a obrácení jsou důležitější než rodokmen, čistý výpis z trestního rejstříku, postavení, bohatství atd.

10 hledat a zachránit, co zahynulo: je zde silná ozvěna toho, co bylo řešeno nedávno, v 15. kapitole: ztracení a znovunalezení ovce, mince a nakonec syna. Janovským způsobem je tento Boží postoj vyjádřen takto: *Vždyť Bůh neposlal svého Syna na svět, aby svět soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen* (Jan 3,17).

K tématu

Ježíš nehledí především na Zacheovy četné chyby

Chyby, jež pozorujeme u jiných, jsou často projekcí chyb vlastních. Co bychom neradi viděli u sebe, přenášíme na někoho jiného. Psychologové upozorňují, že v naší psychice skutečně funguje zvláštní mechanismus, jímž připisujeme své špatné stránky na vrub někomu jinému.

Všimneme-li si třísky v oku bratra, bude od nás jen moudré, vyhledáme-li břevno v oku vlastním. Je velmi pravděpodobné, že tříska v oku druhého se jen odštípla od trámu v našem oku. Z chyb, jichž si všímáme u jiných, se můžeme hodně poučit o sobě.

Čím více zijeme v lásce, tím méně se zaobíráme nedostatky druhých. *Láska přikrývá všechny chyby* (Př 10,12). Láska nebere na lehkou váhu motivy jiných a vždycky hledí na to dobré v nich. Když se Ježíš setkává s celníkem Zacheem, nehledí především na jeho četné chyby. Všimá si jeho ukrytých možností.

Dobro je vždycky pravdivější než zlo. Kdo hledí na hloubku pravdy v druhém, vždycky vidí, že je stvořen k obrazu Božímu: aby miloval a byl milován.

Jak ve správné výchově, tak v přátelství existuje prostor k tomu, abychom v pravou chvíli klidně a věcně poukázali na selhání bližního a na jeho slabost. Nejdůležitější je však radovat se z dobrých stránek druhého – nikoliv je závidět, nýbrž vyvolávat je na světlo. Člověk se více vyvíjí, zdůrazňujeme-li mu jeho dobré stránky, než když ho káráme za chyby. Sami zakusíme nesrovnatelně větší štěstí, budeme-li si ve svém okolí všimnat spíše dobrého než zlého.

Wilfrid Stinissen – I dnes je den Boží

Evangelista Lukáš nám představuje Ježíše stolujícího s hříšníky. Rozhodnu-li se s někým povečeřet, pro Žida nebo Řeka je to nejvyšší forma jak někomu projevit přijetí a náklonnost. Na dvou hostinách lze mimořádně dobře pozorovat bezpodmínečnou Boží lásku k hříšníkům. První se odehrává v domě farizea Šimona. Jakmile všichni zaujmou svá místa u stolu, dostaví se nečekaně nezvaný host: známá veřejná hříšnice. Ta umyje Ježíšovi nohy svými slzami, natře je drahocenným olejem a zasype je nesčetnými polibky. Ženina láska k Ježíšovi není pouze něžná, ale nese také erotický náboj. Líbat nohy totiž bylo privilegium manželky nebo dcery. Ježíš tuto erotickou lásku přijímá. Zatímco farizeus a jeho hosté její jednání odsoudí, Ježíš ji pochválí, vnímá totiž v jejím jednání projev velké lásky. Díky ní říká nad ženou slovo odpuštění a umožní jí nový začátek. *Jdi v pokoji* (Lk 7,50).

Dalším společenstvím stolu je večere u celníka Zachea. Celníci byli obecně pokládáni za hříšníky a byli proto židovskou společností odmítáni. Ježíš věří v obrácení tohoto hříšníka, bezpodmínečně ho přijímá a nic mu nevyčítá. Zacheus je jeho postojem